

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně: **Z. M.,** zastoupené JUDr. Věrou Ptáčkovou, advokátkou se sídlem Praha p - Vysočany, Jandova 8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 59 Az 266/2003 – 33 ze dne 30. 4. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni stěžovatelky advokátce JUDr. Věře Ptáčkové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč, která jí bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese stát.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) nadepsaný rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-6211/VL-P22-03-2003 ze dne 9. 12. 2003. Tímto správním rozhodnutím byla žádost stěžovatelky o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (azylový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“) zamítnuta jako zjevně nedůvodná, neboť stěžovatelka ve správním

řízení neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 azylového zákona. Soud dospěl k závěru, že jediným důvodem žádosti o azyl byla v jejím případě skutečnost, že se obává bývalého manžela, který ji vyhrožuje a sleduje, a snaha o legalizaci pobytu v České republice. Soud se se žalovaným ztotožnil, že takové důvody nelze podřadit pod žádný z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona. Stěžovatelce podle soudu pro případ návratu na Ukrajinu nehrozí žádná sankce. Správní orgán měl dostatečné podklady pro posouzení důvodnosti žádosti o azyl a ve správním řízení byly splněny všechny podmínky pro vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Vzhledem k těmto skutečnostem krajský soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu. Uvádí, že při projednávání jeho žádosti o azyl došlo k pochybení správního orgánu. Žalovaný podle něj nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl. Dále má stěžovatelka za to, že důkazy, které si žalovaný opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, čímž došlo opětovně k porušení § 32 odst. 1 správního řádu a dále § 34 odst. 1 téhož zákona; správní orgán tak podle stěžovatelky nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět. Stěžovatelka dále dovozuje, že rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. neexistuje logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Z uvedených důvodů je správní rozhodnutí dle názoru stěžovatelky nezákonné. Poukazuje na své obavy z manžela a dovozuje, že stát původu „takové poměry trpí a podporuje“. Domnívá se, že by jí mohl být udělen humanitární azyl podle § 14 azylového zákona. Na podporu svých tvrzení odkázala stěžovatelka na čl. 53 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem pro uprchlíky v lednu 1992 v Ženevě. Stěžovatelka navrhla Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelka poukázala na domnělé porušení § 3 odst. 2 správního řádu, které spatřuje v tom, že nebyla správně informována o podmínkách, za nichž lze azyl udělit, a že jí postupem správního orgánu byla odňata možnost vyjádřit se k podstatným záležitostem, které by mohly ovlivnit rozhodnutí. Uznává sice, že jako důvod žádosti o azyl uvedla obavy ze svého manžela, dodává však, že „dle dalších informací zde nastaly i další skutečnosti, které by mohly být podstatné pro rozhodování kasačního soudu“. Podle jejího názoru je pro objektivní posouzení jejího případu nezbytné ji znovu vyslechnout a zjistit, zda Ukrajinu neopustila z azylově relevantních důvodů. Ze skutečnosti, že dlouhodobě žije se svým přítelem, dovozuje, že jí měl být udělen azyl za účelem sloučení rodiny.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žádost o udělení azylu byla stěžovatelkou podána dne 26. 11. 2003. Ve správním řízení stěžovatelka za důvod své žádosti o azyl označila potíže s manželem, s nímž se rozvedla, který ji bil, nutil ji bydlet s ním a vyhrožoval zabitím pro případ, že se k němu nevrátí. Proto odjela do České republiky. O azyl požádala v okamžiku, kdy jí bylo uděleno správní vyhoštění. Stěžovatelka ve správním řízení uvedla, že si na chování manžela na policii nestěžovala; již dříve tak učinila, avšak i když policie zakázala manželovi přibližovat se k ní, on tento zákaz nerespektoval. Později se jí bál ublížit po té, co mu pohrozila udáním policii. Stěžovatelka potvrdila, že dalším důvodem žádosti byla snaha legalizovat si svůj pobyt v České republice. Pro případ návratu

na Ukrajinu se obává pouze svého manžela. Podle protokolu o pohovoru k důvodům žádosti o azyl byla stěžovatelka poučena o svých právech povinnostech v průběhu azylového řízení, včetně možnosti obrátit se na Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a jiné organizace zabývající se ochranou zájmů uprchlíků. Stěžovatelka také byla poučena o možnosti kdykoli doplnit další doklady na podporu svých tvrzení do spisu.

Podle § 12 azylového zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Podle § 16 odst. 2 cit. zákona lze takové rozhodnutí vydat nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení o udělení azylu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu důvodů uvedených v kasační stížnosti, avšak shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Podle zjištění Nejvyššího správního soudu v daném případě byly skutečně splněny podmínky pro zamítnutí žádosti stěžovatelky jako nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona. Ve správním řízení bylo dostatečným způsobem zjištěno, že veškeré potíže stěžovatelky na Ukrajině, pro něž odcestovala a pro něž požádala o azyl, byly spojeny s jejím manželem, s nímž se rozvedla a který se k ní choval hrubě, když jí vyhrožoval a fyzicky napadal. Dále soud z podkladů obsažených ve správním spise zjistil, že stěžovatelka o azyl požádal až po delší době strávené v České republice, a to teprve tehdy, když jí bylo uloženo vyhoštění ze země. Soud má zato, že v takovém případě lze hovořit o dvou motivech žádosti o azyl. Prvotním popudem pro opuštění země původu a zprostředkovaným důvodem, pro nějž stěžovatelka požádala o azyl, byly její potíže se soukromou osobou bez jakékoli vazby na státní aparát. Ochrany před závadným jednáním této soukromé osoby se však stěžovatelka podle vlastních vyjádření před opuštěním země původu nedomáhala, proto nelze logicky dovodit, že by jí stát nebyl ochoten nebo schopen zajistit adekvátní ochranu. Bezprostředním impulsem pro podání žádosti o azyl pak byla potřeba legalizovat si svůj pobyt v České republice v situaci, kdy jí hrozilo nucené vystěhování z důvodu uloženého vyhoštění. Žádné jiné důvody stěžovatelka ve správním řízení ani v řízení o žalobě neuvedla. Nejvyšší správní soud se v plném rozsahu shoduje se závěrem žalovaného i krajského soudu, že důvody, jež vedly stěžovatelku přímo nebo zprostředkovaně k podání žádosti a azyl, nejsou podřaditelné pod žádný z důvodů, pro něž by bylo možné azyl podle § 12 azylového zákona udělit. Stěžovatelka totiž ve správním řízení nejen netvrdila, že by byla pronásledována nebo že by měla důvodné obavy z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona, nýbrž netvrdila ani to, že by byla vůbec pronásledována ve smyslu § 2 odst. 6 cit. zákona. Pro posouzení zjevné nedůvodnosti žádosti o udělení azylu je rozhodující skutkový stav

v okamžiku vydání správního rozhodnutí. Za takových okolností byly ve správním řízení splněny zákonné podmínky proto, aby žalovaný ve lhůtě 30ti dnů ode dne zahájení správního řízení o udělení azylu přijal rozhodnutí o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona.

Jestliže jsou ve správním řízení splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona, pak správnímu orgánu nepřísluší zkoumat, zda by v případě konkrétního žadatele o azyl jinak byly splněny podmínky pro udělení azylu z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona, resp. tyto důvody za žadatele o azyl dovozovat, neboť právě absence tvrzení takových důvodů má za následek přijetí rozhodnutí o zamítnutí žádosti. Z dikce § 13 a § 14 azylového zákona pak vyplývá, že rozhodování o udělení azylu za účelem sloučení rodiny a humanitárního azylu připadá v úvahu pouze tehdy, jestliže se žalovaný ve správním řízení zabýval možností udělit azyl podle § 12 cit. zákona, podmínky tam uvedené však neshledal. V daném případě proto správní orgán správně podmínky pro udělení azylu podle § 12 cit. zákona vůbec nezkoumal a nemohl tudíž rozhodovat ani o případném udělení uvedených typů azylu. Proto pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že dlouhodobý společný život s přítelem není obecně důvodem pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 azylového zákona.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá porušení procesních předpisů správním orgánem, konkrétně § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 správního řádu. Stěžovatelka tak dovozuje existenci důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že je v něm založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané tzv. důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu, který byl se stěžovatelkou proveden. Informace obsažené v těchto listinách jsou podle Nejvyššího správního soudu dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení azylově relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace cit. ustanovení. Správní orgán má povinnost prověřit existenci důvodů pro udělení azyl ve smyslu § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 azylového zákona pouze tehdy, jestliže jsou důvody uvedené v § 12 cit. zákona žadatelem o azyl alespoň tvrzeny. V daném případě však důvody uvedené stěžovatelkou ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona, a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje. Jestliže stěžovatelka ani netvrdila důvody, pro něž lze azyl podle zákona udělit, nelze po žalovaném požadovat, aby prováděl rozsáhlá dokazování, kterými by nad rámec vlastních tvrzení stěžovatele „dohledával“ jiné v úvahu přicházející důvody, pro něž stěžovatel o azyl ve skutečnosti žádá, neboť v takovém případě mu § 16 odst. 1 písm. g) azylového zákona přímo ukládá žádost jako zjevně nedůvodnou zamítnout. Ve světle těchto úvah pak Nejvyšší správní soud posoudil rozhodnutí žalovaného a dospěl k závěru, že tento se porušení stěžovatelkou označených ustanovení správního řádu nedopustil. Výpovědi samotné stěžovatelky ve správním řízení představovaly potřebné podklady pro rozhodnutí a žalovaný tak dostál své povinnosti zjistit a přesně skutečný stav věci (§ 32 odst. 1 správního řádu). Žalovaný své rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu opřel zejména o vlastní výpovědi stěžovatelky, které byly činěny po řádném poučení o významu výpovědi a o právech stěžovatelky ve správním řízení a za přítomnosti tlumočníka do ruského jazyka. Stěžovatelce bylo umožněno kdykoli v průběhu správního řízení doplnit další doklady na podporu své žádosti o azyl. Lze tak konstatovat, že správní orgán použil k dokazování prostředků, které nepochybně vedly ke zjištění, resp. objasnění skutečného stavu věci, a které jsou v souladu se zákony, resp. byly zákonným způsobem získány a provedeny. Nedošlo tedy

ani k porušení § 34 odst. 1 správního řádu. Samotné rozhodnutí žalovaného o zamítnutí žádosti o udělení azylu tedy vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, a po ověření, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákony, orgánem k přijetí takového rozhodnutí příslušným a že obsahuje předepsané náležitosti, nemohl Nejvyšší správní soud přisvědčit ani námitce porušení § 46 správního řádu. Z uvedených důvodů je třeba rovněž odmítnout názor stěžovatelky, že by se žalovaný dopustil porušení základních zásad správního řízení uvedených v § 3 odst. 2 a 4 správního řádu. Nejvyšší správní soud přitom zdůrazňuje, že porušení uvedených ustanovení správního řádu nelze v žádném případě dovozovat ze skutečnosti, že v odůvodnění rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné se žalovaný nezabýval důvody, které by případně mohly být azylově relevantní, avšak které žadatel o azyl ve správním řízení neuvedl, když naopak uváděl pouze důvody, které správní orgán vyhodnotil jako takové, které prima facie neumožňují udělení azylu podle azylového zákona. Proto Nejvyšší správní soud neshledal naplnění stěžovatelkou tvrzeného důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nezabýval se přitom odkazem na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem pro uprchlíky, a to proto, že stěžovatelka žádným způsobem nespecifikovala vztah v kasační stížnosti citovaného článku uvedené publikace k jejímu případu.

Návrhu na provedení důkazu účastnickou výpovědí Nejvyšší správní soud nevyhověl (§ 77 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Stěžovatelkou navržený důkaz měl sloužit buď k prokázání tvrzení uvedených již v řízení před žalovaným, která jsou však seznatelná ze správního spisu a ze kterých tedy soud při přezkumu správního rozhodnutí vycházel. Pokud by stěžovatelka v rámci účastnické výpovědi nad rámec takových tvrzení hodlala uvádět skutečnosti nové, neuplatněné v průběhu správního řízení, nemohl by Nejvyšší správní soud k takto případně zjištěným okolnostem s odkazem na § 109 odst. 4 s. ř. s. vůbec přihlédnout. Ze stejného důvodu pak nemohl Nejvyšší správní soud přihlédnout ani k tvrzení stěžovatelky obsaženému poprvé až v kasační stížnosti, podle něhož stát jejího původu trpí a podporuje negativní poměry, jímž měla být vystavena.

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené tedy dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo v souladu s § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona, ve vlastním řízení pak nezjistil naplnění důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k ust. § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Hotové výdaje a odměnu za zastupování soudem ustanovené zástupkyni stěžovatelky platí stát (§ 35 odst. 7 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni náleží v souladu s § 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. převzetí a přípravu zastoupení a písemné

podání soudu, v celkové výši 2000 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 14. září 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu